

Hordubal (1933): Karel Čapek (1890-1938)

Autor

- český spisovatel, novinář, dramatik, překladatel a amatérský fotograf (muž mnoha zájmů)
  - narodil v Malých Svatoňovicích (okres Turnov)
  - jeho otec byl venkovský lékař
  - přestěhoval se s rodinou do Úpice, kde vystudoval základní školu, která se pojmenovala na počest jemu a Josefovi → Základní škola bratří Čapků
  - studoval na gymnáziu v Hradci Králové a pak na gymnáziu v Brně
  - vystudoval estetiku a filosofii na FF UK
  - od svých 21 let trpěl Bechtěrevovou nemocí → autoimunitní onemocnění (především páteře)
  - pro svou nemoc nebyl odveden do armády
  - on a jeho bratr byli součástí Pátečníků (mj. i T.G. Masaryk, nebo E. Beneš)
  - Mnichovskou dohodu a události jí nadcházející považoval za tragédii
  - nachladil se při povodních a zemřel na plicní edém
  - pragmatik ## Rozbor
  - **literární druh:** próza
  - **literární forma:** epika
  - **žánr:** noetická povídka (román)
  - **umělecký směr:** filosofický pragmatismus
  - **časoprostor:** Podkarpatská Rus vesnice Kryvá, meziválečné období
  - **kompoziční výstavba:** chronologická, rozdělena do 3 knih, které se dělí na kapitoly
  - **vypravěč:** er-forma, ale často vidíme do Hrdubalových myšlenek v 1. části
  - **vyprávěcí způsoby:** pásmo vypravěče, monolog (Hordubal), dialogy
  - **typy promluv:**
  - **jazyk:** spisovný (vypravěč), hordubal používá anglicismy a amerikanismy, postavy mluví nářečím → zakarpatský dialekt
  - **literárně-historický kontext:**
  - **motiv:** nevěra, venkov, vražda
  - **téma:** Lze poznat absolutní pravdu? Svět není černobílý!
  - sepsáno na motivy skutečného příběhu
  - patří do tzv. noetické trilogie (Hordubal, Povětroň, Obyčejný život)
  - inspiroval se článkem o vraždě v Podkarpatské Rusi → příklad manželského trojúhelníku
  - Čapkovo nejvíce kritizované dílo v meziválečné době
  - bylo mu vyčítáno, že popis Podkarpatské Rusi není důvěryhodný, protože tam Čapek nikdy nebyl
  - Jeho kritici říkali, že píše čtivě pro slávu a pro peníze a že jeho čtenáři jsou takoví ti maloměřtáci, co se rádi nechají na veřejnosti vidět s knížkou
  - jednotlivé části se od sebe liší nejen obsahem, ale i formou → multiperspektivní vyprávění → **noetické**
1. část: je baladická, vidíme svět očima Hordubala, ale zároveň je zde vypravěč v er-formě
  2. část: sledujeme vyšetřování, detektivka, vypravěč je zde již klasicky er-formový heterodegetický (není součástí příběhu), dialog 2 četníků
  3. část: soudnička (žánr velmi populární za 1. republiky → na pomezí mezi žurnalistikou a literaturou), vypravěč má malou roli
- Když Hordubal mluví o své manželce, tak je v jeho představách krásná, ale u soudu babky říkají, že je to hnusná harpie
  - rozdílný etický pohled policajtů
  - čtenář si nikdy nemůže být jistý tím, co se stalo
  - Noetika (gnozeologie): jeden ze 4 základních pilířů filosofie (etika, logika, metafyzika) → relativnost
  - *Jak víme, že víme?* → noetická skepse
  - *Co je skutečností?*
  - Základní 2 směry filosofie → Noetika (poznání) a Ontologie (existence)
  - Dehumanizace Hordubala → na začátku je Hordubal vykreslen jako člověk s komplexními pocity a

ideály. Po vraždě se pro četníky stává už jen jakýsím objektem vyšetřování. Tím, že se na konci ztratí to srdce, tak Hordubal na dobro ztrácí svou "člověčnost"

Postavy

- Juraj Hordubal: Don Quijote příběhu. Odjel do Ameriky vydělat peníze pro rodinu, je jednoduchý (hloupý), vše dělá pro dobro své rodiny, neuvědomuje si svou situaci
- Polana: Podvádí Hordubala se Štěpánem, bezcharakterní, přitom Štěpán není oproti Hordubalovi ani pořádný chlap, sobecká, chladná, je těhotná se Štěpánem
- Štěpán: 26 letý, malý, vypočítavý, zabije Hordubala ve spánku, je na peníze, nechá se zanoubit s Hafí pro Hordubalovo dědictví
- Hafie: má rád Štěpána, i když je Hordubalovo dítě, stává se klíčovým svědkem soudu

Shrnutí děje

I. část: Návrat

- Hordubal se cca po 8mi letech vrací z Ameriky ze svého jobu minera, odku posílal peníze své rodině
- Hordubal byl negramotný a pomáhal mu kamarád posílat peníze a dopisy z Ameriky (ten pak ale umřel) → Hordubal pak o sobě nemohl dávat vědět → ztratil spojení s rodinou
- Myslel si, že ho rodina bude čekat s otevřenou náručí
- Opak je pravdou: dcera se ho bojí a manželka je vůči němu odtazitá
- Je celé vesnici pro smích
- Jeho čeledín, Štěpán, mu převzal ženu
- Hordubal se snaží opět za integrovat do zdejší "společnosti" a znovu se sblížit s jeho rodinou, ale to se mu bohužel nedaří
- Štěpán s Polanou na něj ukují vraždu a propíchnou mu ve spánku srdce ### II. část: Vyšetřování
- zde sledujeme z perspektivy dvou četníků
- Doktor zjistí, že by Hordubal stejně zemřel, protože měl zápal plic → ještě více složitá situace
- Jeden četník je pocitový (mladý) a chce, aby zvítězila spravedlnost
- Druhý četník je už starší (má před důchodem), ten říká, že by Hordubal stejně zemřel a nechce, aby se Hafí bral Otčím ### III. část: soud
- Štěpán je odsouzen na doživotí
- Polanu také pošlou do vězení na mnoho let
- Při procesech se Hordubalovo srdce ztratilo během vyšetřování